

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan
päivämäärä on:

05.02.2025

Dokumentet är
daterat:

05.02.2025

The document is
dated:

05.02.2025

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Jani Kostiainen

Pvm / Datum / Date: 05.02.2025

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 05.02.2025

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Energiaviraston lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esitykseksi sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta HE 197/2024 vp.

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Energiavirastolta kirjallista lausuntoa sekä asiantuntijaa kuultavaksi hallituksen esityksestä sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta HE 197/2024 vp.

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Lausuttavana olevan hallituksen esitysluonnoksen päätavoitteena on toimeenpanna TEM:n asettaman älyverkkotyöryhmän loppuraportissaan esittämiä konkreettisia toimia, joilla älykäs sähköjärjestelmä voi palvella asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille ja edistää toimitusvarmuuden ylläpitoa. Näihin toimiin lukeutuvat yhteislaskutus, jakeluverkkomaksujen rakenteiden harmonisointi, sekä markkinapohjainen loppukäyttäjän kuormanohjaus.

Lisäksi esityksen tavoitteena on turvata kuluttajan asemaa sähkömarkkinoilla rajaamalla uuden, etämyynnissä tehdyn sähkönmyyntisopimuksen voimaantuloaikaa sekä panemalla täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin säännös, jolla säännellään määräaikaisten kiinteähintaisten sähkönmyyntisopimusten irtisanomismaksuja. Lisäksi esitys sisältää muutoksia sähkömarkkinalain liittymisjohdon määritelmään ja verkonhaltijan liittämisvelvollisuuteen liittyviin säännöksiin. Hallituksen esityksessä esitetään täydennettäväksi RED II -direktiivin ja sähkömarkkinadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Energiavirasto pitää hallituksen esityksen tavoitteita perusteltuina. Nyt lausuttavana oleva hallituksen esitys yleisesti ottaen luo nykyistä paremmat edellytykset älykkään sähköjärjestelmän kehittymiselle. Samalla sähköasiakkaiden mahdollisuudet osallistua ja toimia sähkömarkkinoilla paranevat. Energiavirasto pitää tärkeänä täsmentää sähkömarkkinasäännöksiä, joilla parannetaan kuluttajien asemaa sähkömarkkinoilla.

Energiaviraston kommentit keskeisiin ehdotuksiin

Yhteislaskutus

Hallituksen esityksessä esitetään säädettäväksi uutta säännöstä koskien asiakkaan mahdollisuutta valita erillisten sähkönmyynti- ja verkkopalvelulaskujen sijaan yksi yhteinen lasku. Esityksen mukaisesti vähittäismyyjällä olisi mahdollisuus tarjota yhteislaskua halutessaan, mutta verkonhaltijalla olisi velvollisuus osallistua yhteislaskutukseen. Yhteislaskutus on esityksen mukaan rajattu 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla olevaan tai enintään 100 000 kwh vuodessa kuluttaviin loppukäyttajiin.

Energiavirasto kannattaa esitystä yhteislaskutuksen laajentamisesta. Yhteislaskutus on voimassa olevan lainsäädännön mukaan ollut lähtökohtaisesti mahdollista ainoastaan sellaisissa tapauksissa, joissa asiakas on laatinut

5.2.2025

sähkönmyyntisopimuksen toimitusvelvollisen sähkönmyyjän kanssa. Ehdotetulla säännöksellä yhteislaskutuksesta mahdollistetaan myös muiden vähittäismyyjien kuin toimitusvelvollisen vähittäismyyjän mahdollisuus tarjota yhteislaskutusta loppukäyttäjälle, jonka voidaan katsoa myös osaltaan parantavan kilpailua. Yhteislaskutuksella pyritään selkeyttämään sähkön kulutuksesta aiheutuvaa kokonaiskustannusta loppukäyttäjälle, jota Energiavirasto pitää tarpeellisena.

Energiavirasto pitää edelleen tärkeänä sitä, että säännöksen voimaantulo säädetään esityksen mukaisesti vasta syksyille 2026, jotta Energiavirastolla on tarvittava aika valmistella yhteislaskutuksen ehtoja tarkentava määräys yhteistyössä jakeluverkonhaltijoiden sekä vähittäismyyjien ja muiden markkinaosapuolien kanssa. Energiaviraston antama määräys jakeluverkonhaltijoiden ja vähittäismyyjien välillä sovellettavista yhteislaskutuksen ehdoista osaltaan myös vahvistaa ja turvaa tasapuolisia kilpailuedellytyksiä sähkön vähittäismarkkinoilla. Energiavirasto korostaa, että mahdollisesti monimutkaisten ja teknisesti haastavien ehtojen valmistelun sille on varattava tarvittava aika ja resurssit tehtävän suorittamiseksi.

Määräaikaisen sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisesta perittävät maksut

Hallituksen esityksessä esitetään sähkömarkkinalakiin uutena 92 a §:nä lisättäväksi sähkömarkkinadirektiivin 12 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi säännös, jonka nojalla loppukäyttäjältä voitaisiin periä maksu määräaikaisen kiinteähintaisen sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisesta ennen määräajan päättymistä. Maksun tulisi olla osa sopimusta, ja maksusta tulisi olla tiedotettu ennen sopimuksen tekemistä.

Myös maksun suuruudelle olisi tiettyjä säännöksessä eriteltyjä vaatimuksia. Lähtökohtana maksulle olisi, ettei se saisi ylittää vähittäismyyjälle tai aggregaattorille aiheutuvaa suoraa taloudellista tappiota. Esityksen mukaisesti sopimussakon kohtuullisuutta arvioitaessa voitaisiin huomioon muun muassa kyseessä olevan sopimuksen alkuperäinen kesto, sopimuksen jäljellä oleva kesto sen päättämisaikana, sähkömäärä, joka on ostettu sopimuksen täyttämiseksi, mutta jota asiakas ei lopulta kuluta, sekä keinot, jotka kohtuullisen huolellisella toimittajalla olisi ollut käytettävissään niiden mahdollisten taloudellisten tappioiden rajoittamiseksi, joita sille aiheutuu sopimuksen ennaikaisen päättämisen vuoksi. Energiavirastolle säädetäisiin velvollisuus valvoa kyseisten irtisanomismaksujen hyväksyttävyyttä säännöksessä tarkoitettujen kriteerien puitteissa, mutta ei ratkaisisi yksittäiseen sopimussuhteeseen liittyviä riitatapauksia. Energiavirasto voisi antaa myös lausuntoja liittyen suoran taloudellisen tappion määräytymisperusteista.

Energiavirasto pitää esitettyä säännöstä kannatettavana kuluttajan tietoisuuden ja mahdollisten maksujen selkeyttämiseksi. Esitetty säännös selventää kuluttajalle mahdollisesti aiheutuvaa maksua, mikäli tämä haluaa irtisanoa sopimuksensa ennaikaisesti. Säännöksen valvonnan osalta Energiavirasto huomauttaa, että valvontatehtävä on Energiavirastolle uusi. Vaikka Energiavirasto ei suoraan ratkaisisi yksittäisiä riitatapauksia, olisi tämä kokonaisuudessaan uusi valvontatehtävä viranomaiselle, jonka resurssit ovat tältä osin jatkossakin turvattava. Huomioitavaa asiassa on lisäksi se, että suoran taloudellisen tappion määrittäminen irtisanomismaksua laskettaessa kunkin vähittäismyyjän osalta voi tapauskohtaisesti olla hyvin haasteellista, sillä siihen vaikuttaa olennaisesti kunkin yhtiön toteuttamat toimet markkinoilla.

5.2.2025

Vähittäismyyjän on myös esitetyn säännöksen mukaan ilmoitettava sopimusehdoissa irtisanomismaksun määräytymisperusteet, ellei irtisanomismaksua ole sovittu tietyn suuruiseksi. Määräytymisperusteet olisi lisäksi esitettävä riittävällä tarkkuudella ja siten, että ne ovat loppukäyttäjän ymmärrettävissä. Energiavirasto huomauttaa, että määräytymisperusteiden ollessa edellä esitetyn mukaisesti mahdollisesti hyvinkin monimutkaisia, voi lopullinen maksettava summa jäädä kuitenkin kuluttajalle epäselväksi, elleivät osapuolet ole sopineet kiinteästä summasta. Tämä voi mahdollisesti aiheuttaa viranomaisille merkittäviä lisätoita niin kuluttajien kuin yhtiöidenkin ohjeistamisen osalta.

Uuden sähkönmyyntisopimuksen voimaantuloajan rajoittaminen

Sähkömarkkinalain 87 §:ään esitetään lisättäväksi uutena 6 momenttina säännös, jonka johdosta kuluttajan kanssa kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetussa kotitai etämyynissä tehdyn sähkönmyyntisopimuksen mukaisen sähkötoimituksen olisi käynnistytävä viimeistään 90 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä.

Energiavirasto pitää nyt esitettyä säännöstä kannatettavana ja kuluttajan oikeusturvan kannalta tarpeellisena. Säännöksentarkoituksena on estää muun muassa se, että esimerkiksi kuluttajan nykyisen määräaikaisen sähkönmyyntisopimuksen takia toimituksen alkamista pitkäksiin aikaa odottamaan jäänyt uusi sopimus ei enää mahdollisissa muuttuneissa olosuhteissa tai uudessa markkinatilanteessa vastaisi kuluttajan tarpeita ja toiveita.

Nykytilanteessa esitetyn säännöksen tarkoittamassa etämyyntitilanteessa on mahdollista, ettei kuluttaja välttämättä muista kovin hyvin nykyisen sähkönmyyntisopimuksen päättymisajankohtaa, jolloin aikaväli uuden sopimuksen tekemisajan kohdasta siihen, milloin uuden sopimuksen mukainen toimitus kuluttajalle voi aikaisintaan alkaa, voi olla huomattavan pitkä.

Energiavirasto pitää myös kannatettavana sitä, että säännöksestä voidaan aikarajoituksen suhteen poiketa, mikäli kuluttaja on tätä oma-aloitteisesti toivonut. Energiavirasto edelleen huomauttaa, että mikäli sopimuksen voimaantulosta kuitenkin aiheutuisi sopijapuolten välillä riitatilanne, ei Energiavirastolla ole toimivaltaa ratkaista näitä asioita.

Asiakasvalitusten käsittely

Sähkömarkkinalakiin esitetään lisättävän uusi kohta 99 a §, jossa ehdotetaan Energiavirastolle annettavaksi sähkön vähittäismyyjien, jakeluverkonhaltijoiden ja aggregaattorien asiakasvalitusten käsittelyn valvonnan. Energiavirasto pitää esitettyä kohtaa tarpeellisena lisäyksenä sähkömarkkinalakiin, mutta korostaa samalla, että kyseessä on Energiaviraston toimivallan piiriin kuuluva jälkikäteinen valvontatehtävä, jossa virasto valvoo ainoastaan valitusten käsittelyä koskevaa prosessia. Energiavirasto ei ottaisi säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen edellyttämällä tavalla kantaa yksittäisestä asiasta tehdyn valituksen ratkaisuun eikä siten ratkaisisi riitaa asiakkaan ja yhtiön välillä. Siitä syystä on myös tarkoituksenmukaista, ettei asiasta kantelevalla ole asianosaisasemaa Energiaviraston suorittamassa selvityksessä.

Energiavirasto korostaa, ettei Energiavirastolle ole osoitettu lisäresursseja valvonnan toimeenpanoa varten, vaan valvonta olisi suoritettava nykyresurssien

puitteissa. Energiavirasto toteaa, että jo nykyisessä niukassa resurssitilanteessa valitusten käsittelyn valvonta osoittautunee haasteelliseksi tehtäväksi siinä laajuudessa kuin valitusten käsittelyn valvonta edellyttäisi.

Vertailuvälinelakia koskevat muutokset

Esityksessä on ehdotettu myös muutoksia lakiin sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä. Lakiin ehdotetut muutokset ovat lähtökohtaisesti teknisiä muutoksia sanamuotoihin. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös koskien vähittäismyyjän velvollisuutta ilmoittaa myös sähkön ostohinnat tai määräytymisperusteet, joilla vähittäismyyjä tarjoutuu ostamaan itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävän loppuasiakkaansa verkkoon syöttämän sähkön. Energiavirasto pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina, mutta korostaa sitä, että muutosten ei tulisi aiheuttaa merkittäviä teknisiä muutoksia Energiaviraston ylläpitämään vertailuvälineeseen. Energiavirasto pitää siten tärkeänä, että esimerkiksi velvollisuus ilmoittaa ostohinnat tulisi toteuttaa esityksen mukaisesti siten, että vähittäismyyjä ilmoittaa tiedot vertailuvälineeseen itse, eikä vertailuvälineeltä edellytetä näiden tietojen huomiointia itse vertailutuloksissa.

Vertailuvälinelakiin tehtävien muutosten osalta Energiavirasto toteaa, että esimerkiksi 8 §:ssä säädetään Energiaviraston mahdollisuudesta asettaa vähittäismyyjälle määräaikainen julkaisukiello vertailuvälineessä. Ehdotettu muutos on tämän säännöksen osalta tässä lähinnä teknisluontoinen, jolla lisätään kyseiseen pykälään 5 §:n 2 momentissa tarkoitetut sähköenergian ostotarjoukset.

Liittämisvelvollisuuden kohtuullisen liittämisaajan täsmentäminen

Energiavirasto pitää sähkömarkkinalakiin ehdotettua täsmennystä liittämisvelvollisuuteen kuuluvastakohtuullisesta liittämisajasta erittäin tarpeellisenä ja kannatettavana. Ehdotettu täsmennys on linjassa Energiaviraston vallitsevan hallintokäytännön kanssa eikä siten aiheuta muutosta lainkohdan soveltamisen nykytilaan.

Esitetyllä säännöksen täsmentämisellä turvataan tehokas verkkoon pääsy ja sähköverkkoon liittyvien kohtuulliset palveluperiaatteet. Ilman ehdotettua täsmennystä olisi olemassa riski, että verkonhaltijan hakiessa muutosta Energiaviraston nykyhallintokäytäntöön asiakkaan tehokas verkkoon pääsy vaarantuisi.

Energiavirasto pitää täsmennystä edellä mainituista syistä erittäin tarpeellisenä, jotta yksittäiset verkonhaltijat eivät lähde parantamaan omaa taloudellista asemaansa hidastuttamalla liittymien toimituksia perusteettomasti. Perusteettoman hitaat sähköliittymien toimitusajat heikentävät muun muassa sähköautojen latausinfra kehitystä ja aiheuttavat negatiivisia vaikutuksia kansallisen talouden kehitykselle, koska suunniteltuja investointihankkeita voitaisiin joutua perumaan sähköliittymien liian pitkien toimitusaikojen takia.

Liittymisjohdon määritelmä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkömarkkinalain liittymisjohdon määritelmää siten, että voimalaitosten yhteyteen sijoitettavat energiavarastot voisivat

5.2.2025

hyödyntää voimalaitoksen liittymisjohtoa tai usean voimalaitoksen yhteistä liittymisjohtoa.

Energiavirasto pitää ehdotettua liittymisjohdon määritelmän muutosta kannatettavana, jotta uusiutuvan energiantuotannon vaihteluita voidaan paremmin tasapainottaa ja siten vähentää vaihtelevan tuotannon sähköjärjestelmälle aiheuttamaa rasitetta sekä parantaa sähköjärjestelmän käyttövarmuutta. Energiavarastot ja sähköntuotantolaitokset hyötyvät merkittävästi toisiinsa integroitumisesta ja yhdessä ne tarjoavat sähkömarkkinoille joustavampaa sähköntuotantoa.

Energiavirasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että sähkömarkkinalain liittymisjohdon määritelmää esitetään pian muutettavaksi myös ns. suurjänniteverkkohankkeen (VN/13979/2023) lakiesityksellä. Liittymisjohdon määritelmä on keskeinen luvanvaraisen ja luvanvaraisuuden ulkopuolelle jäävän sähköverkkotoiminnan välisen rajavedon kannalta. Luvanvaraiseen sähköverkkotoimintaan kohdistuvien laajamittaisten velvoitteiden vuoksi oikeusvarmuuden ja yritysten toimintaedellytysten turvaamisen kannalta olisi tärkeää, että rajanvetoa koskeva sääntely olisi vakaata ja ennustettavaa. Energiavirasto pitää tästä huolimatta puhtaan siirtymän ja huoltovarmuuden kannalta erittäin tärkeänä sitä, että hybridihankkeiden rakentamisen edellytykset turvataan mahdollisimman nopeasti, eikä liittymisjohdon määritelmän muutosta tulisi siten lykätä vasta suurjänniteverkkohankkeessa ratkaistavaksi.

Ehdotuksessa esitetään myös sähkömarkkinalain termistön selkeyttämistä siten, että sähkönkäyttöpaikka -termi, jolla on lainsäädännössä myös muu, tarkempi merkitys, korvattaisiin sähkönkäyttökohde -termillä silloin, kun on kysymys yksittäisen sähkönkäyttökohteen liittämisestä sähköverkkoon. Energiavirasto pitää kyseistä terminologista täsmennystä tärkeänä ja kannatettavana. Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että sähkönkäyttökohteen ja sähkönkäyttöpaikan käsitteitä ei ole määritelty lain tasolla. Ottaen huomioon, että käsitteet ovat yleiskielisesti toistensa synonyymeja, tulevassa lainvalmistelussa olisi hyvä harkita näiden keskeisten käsitteiden määrittelyä lain 3 §:ssä. Lisäksi Energiavirasto huomauttaa, että voimassa olevan lain 90 §:ssä sähkönkäyttöpaikan käsitettä käytetään merkityksessä, joka Energiaviraston käsityksen mukaan vastaa uutta sähkönkäyttökohteen käsitettä. Sähkömarkkinalain 90 §:ää ei kuitenkaan ole esityksessä ehdotettu muutettavaksi.

Jakelumaksujen määräytymisperusteiden harmonisointi

Energiavirasto pitää jakelumaksujen rakenteen harmonisointia tärkeänä ja tarpeellisenä muutoksena sekä joustopalvelujen tarjonnan edellytysten osalta että sähköjakeluverkkotoiminnan kustannusten aiheuttamisperiaatteen mukaisen kohdistamisen kannalta eri asiakasryhmille.

Energiavirasto huomauttaa, että tehoerusteisia maksuja tullaan todennäköisesti lisäämään erityisesti aikasiirtotuotteille, joita pääasiassa käyttävät kotitalousasiakkaista enemmän sähköä käyttävät asiakasryhmät kuten omakotiasujat. Sähkön jakelumaksuissa on jatkossakin tarjottava asiakkaille vähintään kaksi vaihtoehtoista tuotetta, jolloin asiakkaat, jotka eivät voi tehokkaasti vaikuttaa käyttämänsä tehon

5.2.2025

ajoitukseen, voivat valita tuotteen jossa tehomaksua ei ole. Tällaisissa tuotteissa perusmaksun osuus on suurempi.

Maksurakenteiden muutokset on toteutettava sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaisen korotuskattoprosentin rajoissa eli vuoden sisällä asiakasryhmän kokonaishinnan muutos ei saa ylittää 8 prosenttia. Yksittäisille asiakkaille muutos voi kuitenkin käytännössä olla suurempi, mikäli asiakas käyttää tehoa keskimäärin enemmän kuin asiakasryhmän tyyppikäyttäjää.

Maksujen määräytymisperusteiden harmonisoinnilla ei ole vaikutusta sähkön jakelumaksujen tasoon. Hinnoittelun valvontamenetelmät määrittävät jakeluyhtiöiden sallitun liikevaihdon. Jakelumaksuilla tätä liikevaihtoa kerätään aiheuttamisperiaatteen mukaisesti eri asiakasryhmiltä.

Maksujen määräytymisperusteiden harmonisointi helpottaa eri palveluntarjoajille yhtenäisten hintatietojen hakemista keskitetyn tiedonvaihdon datahubin järjestelmästä. Helpompi tiedonsaanti edistäisi joustopalveluiden tarjontaa koko Suomessa ja voisi laskea niiden hintaa asiakkaille. Jakelumaksujen rakenteiden yhtenäistämisen tukisi myös ehdotetun yhteislaskutuksen toteuttamista sen yhtenäistäessä jakeluverkonhaltijoiden laskutusrakenteita. Määräyksen valmistelun osalta tullaan kiinnittämään huomiota muutosten kustannushyötysuhteen vaikutuksiin erityisesti datahubin osalta.

Yleisesti Energiavirasto pitää jakelumaksujen määräytymisperusteiden harmonisointia tarpeellisena muutoksena sekä joustopalvelumarkkinan kehittymisen että jakeluverkkojen kustannusten aiheuttamisperiaatteen mukaisen allokoinnin tarkentumisen kannalta.

Vaikutukset Energiavirastoon

Energiavirasto korostaa, että ehdotetut säännösmuutokset ja niiden sisältämät lisätehtävät aiheuttavat Energiavirastolle lisäkustannuksia, joita ei toiminnan tehostamis- ja säästötoimista huolimatta voida kokonaisuudessaan kattaa viraston nykyisillä määrärahoilla.

Energiavirasto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettujen säännösmuutosten myötä virastolle tulevien uusien ja laajenevien tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttääkin niistä aiheutuvien lisäkustannusten täysimääräistä huomiointia viraston määrärahoissa.

Energiavirasto on mahdollisimman realistisesti arvioinut ehdotuksen sisältämien virastolle tulevien lisätehtävien kokonaisvaikutukseksi 2 - 2,5 henkilötyövuotta, mikä vastaa pysyvästi noin 160 000 – 200 000 euron vuosittaista lisäkustannusta. Näiden henkilökustannusten lisäksi ehdotuksen toimeenpano edellyttää virastossa tietojärjestelmien kehittämistä, josta aiheutuu arviolta 50 000 euron kustannus.

Energiavirasto korostaa, että ilman tässä lausunnossa esitettyjä lisäresursseja uusiin ja laajeneviin tehtäviin virasto ei kykene asianmukaisesti kaikilta osin toimeenpanemaan ehdotettuja lainsäädännön muutoksia. Tämän seurauksena on, että lainsäätäjän tahtotila voi jäädä joiltain osin toimeenpanematta eivätkä säädösten tavoitteet kaikilta osin toteudu. Lisäksi vaikutukset näkyvät ensimmäisenä viraston valvomien yritysten liiketoiminnassa ja viraston apua tarvitseville kansalaisille, kun

5.2.2025

117/000100/2025

viraston valvonta ja asiakaspalvelu eivät toteudu täysin uuden lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Energiaviraston esittämät lisäresurssit ovatkin siis olennainen ja välttämätön osa tätä lainsäädäntöuudistusta ja sen toteutumista käytännössä.